

En kriminalsag fra Snedsted 1841

Esper Lønborg

De gamle tingbøger og retsprotokoller er interessant læsning. Ofte afslører de sider af fortidens tilværelse, som uden de officielle dokumenter næppe var blevet husket og gjort tilgængelige for de efterfølgende slægtled. Afstumpethed, mistillid mellem bønder og husmænd, social armod? Hvilket lokalt drama skjuler der sig bag disse menneskeskæbner, som Esper Lønborg har draget frem af justitsprotokollerne fra Hassing Herred ved midten af 1800-tallet.¹)

To børnelig

Den 1. marts 1841 indfandt herredsfoged Fischer sig for at foranstalte undersøgelse angående de to nyfødte børn, som i går formiddag før kirketjenesten begyndte fandtes nedgravet på Snedsted Kirkegård. Dommeren modtog i aftes kl. 9 en halv søndag den 28. februar en melding derom fra sognefoged Chr. Dybdahl, hvorefter han skrev til den konstituerede distriktskirurg Mikkelsen i Thisted, og bad ham sammen med sig at indfinde sig i Snedsted Præstegård kl. 11 til hvilken tid dommeren og den praktiserende læge hr. Rafn fra Vestervig ville ankomme.

Lærer og degn i Snedsted Chr. Gravesen Nørsgaard og hustru Inger Cathrine Pedersdatter Møller. Foto i Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune.

har været dækket, efter at de to børn var begravet der. Det andet barn, der efter dr. Brammers foranstaltning var anbragt i kirken, blev hentet og bragt til Snedsted Seminarium, for der nærmere af lægen at blive undersøgt.

Vidnernes erklæring

Skolelærer Nørsgaard forelæste sin egen beretning og vedkendte sig samme uden at kunne meddele anden eller nærmere oplysning, han havde kun set liget af det uden for

hullet liggende drengbarn. Det andet barn var en pige. På spørgsmålet om der var noget fruentimmer, der kunne mistænkes for at være moder til de to dødfundne børn, havde Peder Møller og Mads Tolbøll ingen egentlig begrundet mistanke til nogen enkelt person, men Jens Hoves pige skulle efter et udkommet rygte være mistænkelig.

På grund heraf begav dommeren og dr. Rafn sig med de tilstedeværelse til Jens Hoves gård, hvor pigen, nemlig Kirsten Christensdatter af hr. Rafn i overværelse af husets kone Mariane Nielsdatter blev undersøgt. Hr. Rafn erklærede, at der ikke var noget ved fødselsdelene til tegn på, at en fødsel for nylig var foregået, hvorimod maven var udspændt og brysterne hvævede, hvilket vidnede om, at hun var frugtsommelig, det hun også tilstod.

Skjulte fødsler?

Dommeren pålagde den tilstedeværende sognefoged, at lade jordemoderen med to koner undersøge de kvindepersoner, som siden måtte mistænkes for at være moder til de to børn og derom at give indberetning.

Foranlediget af dette pålæg angav Peder Møller og Mads Tolbøll, som var til stede, at blandt sognets beboere taltes der om, at husmand Chr. Christiansen og kone Kirsten Christensdatter muligt var moder til de to børn. Som grund til den opstående mistanke anføres, at bemeldte ægtefolk, som lever for dem selv og ikke har omgang med deres naboer, ikke har noget godt rygte, at konen i den sidste tid skal have været frugtsommelig og holdt husets døre lukkede og sendt hendes to børn, en pige og en dreng, til stiffaderen Thomas Førgaard, som er gift med konens moder Karen Larsdatter, hvilke skal være samme ægtefolks eneste omgang.

Gårdejer Niels Jespersen mødte derefter og forklarede, af den almindelige mistanke hovedsagelig var rettet mod Chr. Christiansen og hustru, hvorhos han tilføjede, at hustruen for tre år siden skal have været højfrugtsommelig, og at man, da tiden var for hånden, ej hørte noget om hendes nedkomst, hvorfor rygten dengang gik, at fosteret på en utilladelig måde var bragt af vejen.

Da klokken var 3 om eftermiddagen og den konstituerede distriktskirurg Mikkelsen endnu ikke var kommet, sendte dommeren en vogn efter ham, og anmodede ham at møde i morgen kl. 8 til hvilken tid syns- og obduktionsforretningen over de dødfundne børn udsættes.

Visitationen

Dommeren begav sig med lægen, hr. Rafn og den tilkaldte distriksjordemoder Inger Haneke samt vidnerne Chr. Dybdahl og Peder Vibberstoft til husmand Chr. Christiansens hus, hvor samme manden som hustruen Kirsten Christensdatter fandtes hjemme.²)

¹ Hassing Herreds justitsprotokol, Landsarkivet for Nørrejylland B. 34-102, fol. 102 a f, påbegyndt 1. marts 1841; og domprotokollen B. 34-127, fol. 122 b ff. den 26. maj 1941-

² Christen Christiansen er født i Gjersbøl i 1804 og den 28/4 1828 viet til: Kirsten Christensdatter født i Nørhå i 1806. Begge er konfirmeret i Snedsted Kirke, henh. 1818 og 1822, begge med karakteren gode kristendomskundskaber og god opførsel.

Ægtefolkene underrettedes om den mod dem opståede mistanke og opfordredes til at tilstå sandheden, men de erklærede begge, at de var uskyldige. Da konen, som så noget dårlig ud, spurgtes, om hun var syg og var eller nylig havde været frugtsommelig, svarede hun, at hun ej det sidste år havde været frugtsommelig og at hun alene havde hovedpine, og viste på panden, hvor hun følte smerte. Det blev hende derefter betydet, at hun skulle visiteres og jordemoderen andraget at undersøge hende, hvilket skete. Efter foretagen visitation erklærede jordemoderen, at hun efter hvad hun i sit fag havde lært, ikke kunne skønne andet, end Kirsten Christensdatter nylig havde født, da der kunne trykkes mælk ud af hendes bryster og fødselsdelene var i en sådan tilstand, at det måtte antages, at fødselen for kort tid siden havde foregået.

Tugt og Manufakturhuset i Viborg. Tegning fra 1816 i Lokalhistorisk Arkiv for Viborg Kommune.

Bygningstegning af Viborg Tugthus 1843 i Lokalhistorisk Arkiv for Viborg Kommune.

Den praktiserende læge Rafn anstillede i forening med jordemoderen nøjagtigere undersøgelse, hvorefter lægen bekræftede jordemoderens afgørelse, idet han tilføjede, at det ved visitationen af Kirsten Christensdatter befandt:

1. Der kunne trykkes mælk ud af brystene.
2. Der var hævelser i kønsdelene.
3. Modermunden var ophovnet, nedtrykt og åbenstående.
4. At fingrene ved indføring blev blodige.
5. At underlivet var rynket og sammenfaldet.
6. At konen ved berørelse under visitationen ømmede sig af smerte.

Kirsten Christensdatter

Dr. Rafn antager derfor efter det nys protokollerede, at Kirsten Christensdatter for kort tid siden har bragt et foster til verden, uden at han kan bestemme, om det er sket indenfor de sidste 3-4 dage.

Manden Chr. Christiansen, som nægtede at vide noget om de fundne børn eller at have bragt dem til kirkegården, blev foreløbig arresteret og fjernet fra konen, som blev formanet til at sige sandheden og derefter examineret. Hun nægtede at være moder til de to fundne børn, men forklarede, at kort før hellig tre kongers dag havde aborteret og var nedkommet med et ufuldkommet foster, som ej var større end en hånd, som hun havde lagt i en vante og begravet under et digetørn på kirkegården. De to fundne børn blev forevist Kirsten Christensdatter, som opfordredes til at betragte dem og berøre dem, hvilket hun gjorde, uden at noget sådant bevægede hende, hvorimod hun temmelig roligt erklærede, at børnene ikke var hendes.

Dr. Rafn erklærede, at hendes nuværende tilstand ikke kunne hidrøre fra den af hende foregivne for tidlige nedkomst ved hellig tre kongerstide. Hun blev længe examineret, men ville ikke indrømme at være moder til de to fundne børn.

Det antoges imidlertid, at hun var skyldig, da hun blev mere og mere alvorlig og, efter at vidnerne og jordemoderen var aftrådte, tilbød dommeren og hr. Rafn penge for at bære over med hende. Hun blev herefter påny examineret, men ville ikke bekende noget. To vagter blev ansat for at bevogte hende og hendes samkvem med andre. Dommeren og hr. Rafn begav sig derpå med vidnerne til Lars Vinther i Aarup Mølle, hvor undersøgelsen blev fortsat.

Barn og olding som vidner

Efter tilsigelse mødte Chr. Christiansens søn, ti år gammel, som blev forevist et stykke af en barneskjorte, som var fundet ved barneligene. Drengen kunne genkende skjortestykket, som en del af den af ham forhen båret skjorte og forklarede, at den var blevet for kort på ærmerne, hvorfor hans moder havde øget et stykke til begge ærmer, hvilket fandtes at være sket.

Karen Larsdatter, 74 år gammel, forklarede, at hun var moder til Kirsten Christensdatter. Hun ved, at hendes datter har været frugtsommelig, hvilket hun i næst forrige uge, da hun hjalp hende at slagte svin, kunne se, eftersom datteren var temmelig før. Hun nægtede at være vidende om, at datteren havde født, lige som hun nægter at have været til stede ved forløsningen. I aften, søndag den 28. februar, var hun hos datteren og spurgte der svigersønnen, om de havde noget at gøre med de fundne børn, hvortil han svarede nej, og da hun ytrede frygt for, at datteren var gået af, dvs. var blevet skilt ved sit foster og spurgte Chr. Christiansen derom, benægtede han dette og svarede, at hun endnu var den samme, og at han ikke troede, hans kone skulle gå af. Comparentinden, hvis forklaring forudsætter, at hun har tvivlet om, at de tvende børn var hendes datters, blev, da yderligere oplysninger er nødvendige, dimitteret.

Tilståelsen

Forhøret fortsatte den 2. marts.

Kirsten Christensdatter tilstod, at hun var moder til de to børn, som hendes mand bar i en halmløb op på kirkegården, natten mellem onsdag og torsdag og stoppede dem ned i en grav vest for diget. Hun havde selv svøbt dem i noget linned deriblandt en gammel skjorte. Moderen fik de to børn forevist og vedgik, at de var født af hende for fjorten dage siden, da manden var på snekastning på

I ægteskabet er der født følgende børn:

1. Dorthe Marie, født den 12/12 1828.
2. Anders Christian, født den 4/10 1830.
3. Mads, født den 4/12 1832, død den 8/12.
4. -, født den 7/12 1834, død den 13/12.
5. -, født den 31./5 1836, død den 24/6.
6. ? 1837.
7. ? 1839.
8. Karen, født den 1/3 1840, død den 6/3.
9. og 10. Tvillinger, født den 16/2. 1841, død den 16/2.

Møllevejen. Hun følte sig pludselig syg og mærkede, at hun skulle føde. Hun var alene i huset og havde ikke talt med jordemoderen, da hun foregav at have ca. en måned tilbage. Hun havde derimod såvel til moderen Karen Larsdatter som til Søren Snedkers kone Anne Hede i Gjersbøl som Thomas Clausens kone Maren Overgaard sagt, at hun var frugtsommelig men ikke talt noget derom i nabolaget, da hun siden jul har holdt sig hjemme. Hun nægter at have haft til hensigt at ville føde i stilhed, og angiver som grund til ikke at have talt med jordemoderen, at hun ikke havde ventet sig så tidligt.

Da hun mærkede fødselssmerterne om eftermiddagen kl. halv to, satte hun sig på en stol mellem sengen og kakkelovnen, men skred ned fra stolen på gulvet, hvorved hun følte bristningen gik. Fra gulvet fik hun hævet sig og fik med den ene hånd fat i sengebåndet, hvorved hun svang sig op i sengen støttende den ene fod mod sengestokken, i hvilken tilstand hun snart fødte det ene barn, som faldt ned på stengulvet i en afstand af 5 kvarter. Hun kan ikke erindre faldet eller at have hørt barnet skrige eller give lyd fra sig, men ved fosterets bevægelse i livet kunne hun skønne, at det havde været i live ved fødslen.

Kort efter den første fødsel gik den anden bristning og ca. en halv time senere fødte hun det andet barn i samme stilling; det faldt ligeledes på gulvet. Hun hørte heller ikke dette barn skrige efter fødslen.

Mens dette foregik, var hun alene i huset. Hun hævder, at døren til huset var åben, og hun, kort forinden hun mærkede, at hun skulle føde, var gået uden for huset, for at se efter folk, som hun kunne vinke til for at få hjælp, men hun var ikke i sådan en tilstand, at hun kunne gå til nærmeste nabo.

Et kvarters tid efter fødslen gik efterbyrden med navlestreng, som begge dele gik på gulvet. Senere stod hun op og tog børnene og lagde dem på et skrin. Hun iagttog da blod om mund og næse på drengen, så hun antog, at det var slået ihjel ved faldet. Da manden kom hjem, ville han have bud efter jordemoderen og skolelærer Uhrbrand og Niels Poulsens kone, hvilket konen ikke ville tillade, fordi hun frygtede straf for fødsel i dølgsmål og fordi børnene var døde.

Obduktionserklæringen

Læge Rafn begyndte med drengbarnet. Drengen var 18,5 tommer lang fra isse til fodsål. Udvendig hud fast og naturlig, hovedet belagt med en del hår, neglene fuldstændig udvoksede, barnet var fuldbåret og i god næringstilstand.

Fra skinken til den forreste fontanelle på hovedet fandtes en læsion på den ydre hud og købedækning, som strakte sig ned til det højre tindingeben. Næsen og munden var blodige. Læsionen og blodet i hovedet antoges at være en følge af det angivne fald eller anvendt udvortes vold. Navlestrengen fandtes afrevet af en længde på 7,5 tommer. På det venstre knæ var huden noget afrevet. Mundens hulhed var naturlig.

Ved åbning af anus fandtes muconium, næseborene med størknet blod.

Dernæst åbnedes brysthulheden. Brysthinderne var noget udspændt og hvælvet. Lungerne var temmelig store og havde en rød blåagtig farve og dækkede 2/3 af hjertet.

Lungerne og hjertet udtoges og kunne svømme på vandet. Hjertet skilt fra lungeme og lungerne hver for sig

kunne ligeledes svømme på vandet, hvilket ligeledes var tilfældet med samme skåret i flere stykker. Ved at skære lungerne hørtes en knitrende lyd og det udflydende blod havde en rød farve. Det mindre hul foramen ovale og ductus arteriosus batallimare var delvis tillukket.

Dernæst blev den ydre bedækning på hovedet gennemskåret på hvilket de omtalte læsioner fandtes, men de gik ikke længere end til benet. Hjernen var naturlig og i dens hulheder fandtes ikke nogen samling af fluidum.

Underlivet åbnedes. Den nederste del af tarmkanalen var fyldt med muconium ellers var alt i naturlig tilstand, galde- og urinblæren var noget udspændt.

Pigebarnet var 18 tommer i længde. Huden fast og naturlig. Hovedet belagt med hår og uden læsioner. I anus fandtes muconium. Neglene var dannede og barnet fuldbåret. Åbning til genitalia naturlig. Navlestreng fandtes afrevet 1½ tommers lang ikke underbundet. På dette lig fandtes ingen læsioner.

Brysthulerne åbnedes og dens dele var i samme tilstand som drengefosterets. Ved at gennemskære hovedets bedækning fandtes på venstreside af os parietali underløben blod mellem benhinden og benet, der også havde den blåagtige farve. Blodkarrene i hjernen var udspændte med blod, og i hjernens hulheder var der et par teskefulde blodfluidum, ellers alt naturligt.

Den nederste del af tarmkanalen var fyldt med muconium, ellers alt i naturlig stand. Herved sluttede obduktionsforretningen, hvorefter læge Rafn forfattede sit visum repartium.

De obducerede børn blev nedlagt i den skuffe, de var hidbragt i og overleveredes til sognepræsten. Han besørgede en ligkiste til dem, hvorefter de hensattes i kirken. Chr. Christiansen indsattes i arresten i Vestervig.

Chr. Christiansens vidnesbyrd

Forhøret fortsatte den 4. marts 1841.

Chr. Christiansen frems tod fri for tvang og blev formanet til at sige sandheden.

Foreløbig tilstod han, at hans kone havde født de to børn, som af ham på det forhen betegnede sted er begravet på Snedsted Kirkegård. Han fortalte, at hans kone, medens hun var frugtsommelig, ej havde talt til nogen derom og ej ville vedgå at være frugtsommelig, hvilket hun ikke engang havde sagt til sin moder, Karen Larsdatter, og han tror heller ikke, at hun har sagt det til nogen anden, ligesom hun heller ikke har talt med ham om det. Han nærer ingen tvivl om, at han er fader til de to børn og han tilstår, at han heller ikke har talt til nogen om, at hans kone var frugtsommelig. Han tav dermed, fordi hans kone ikke ønskede, at der skulle tales om det, og fordi hun var tungsindig og han ej ville gøre hende imod; imidlertid havde hun ikke udtrykkelig bedt ham tie dermed.

For ca. et år siden, da hun gjorde barsel, talte hun ikke med jordemoderen derom før tiden kom. Barnet en pige, som var svagt, døde 14 dage efter fødslen. Under svangerskabet ville hun heller ikke åbenbare det. Han nægtede, at konen for tre år siden fødte eller bortskaffede sit foster. Han foregiver, at hans kone altid, når hun er frugtsommelig, er tungsindig. Han nægter at være vidende om, at konen for Søren Frederiksen og Ths. Clausens koner sidste gang har åbenbaret at være frugtsommelig.

Angående de to børns fødsler forklarede han, at hans kone for ca. 14 dage siden, da han var ude at kaste sne,

hvilket efter sognefogedens anmeldelse var tirsdag den 16. februar, havde født børnene. Han var hjemme til middag og konen klagede over smerter i siden, men talte ikke om, at hun skulle føde, han gik derfor igen på snekastning, og børnene, Dorthe Marie og Anders Christian, som havde været hjemme at spise til middag, var hos hende, da han gik, men der formenes, at børnene straks efter gik til bedsteforældrene.

Dommen

Efter ordre fra Thisted Amt actioneres de to ægtefolk Chr. Christiansen og Kirsten Christensdatter af Aarup, 26. maj 1841, for mislig og forbryderisk omgang med fire hemmelig fødte samt fire andre efter fødslen døde børn, som for andragelig forhold, ligesom Thomas Førgaards kone Karen Larsdatter actioneres i medviden og delagtighed i hendes datters Kirsten Christensdatters hemmelige fødsler. Actor har påstået samtlige tiltalte hendømt til tugthusarbejde, Kirsten Christensdatter i 16 år, Chr. Christiansen i 10 år og Karen Larsdatter i 4 år.

Kirkegården ved Snedsted Kirke, hvor de to børnelig blev fundet. Privat foto.

Defensor procurator Sørensen har nedlagt påstand om forbedringshusarbejde, for den første i 2 år, for den anden i 1 år samt Karen Larsdatter frifundet. Actor har derhos også påstået de tiltalte in solidum dømt til at betale alle af actionen flydende omkostninger, derunder til læger efter de fremlagte regninger samt salærer og diæter udredt af ægtefællernes fælles bo.

Dommens præmisser

Efter afholdte forhør og ved egne tilståelser, corpus delicti og sagens øvrige omstændigheder er oplyst følgende:

1. Arrestantinden Kirsten Christensdatter har hemmeligt og uden hjælp den 16. februar 1841 født tvillinger, en dreng og en pige, som natten til den 25. februar blev hemmeligt begravet på Snedsted Kirkegård, hvor de den 28. februar blev fundet.

2. At hun forhen i november 1837 ligeledes i hemmelighed har født et i en æske på kirkegården hemmeligt begravet drengbarn, af hvilket benene i æsken er fundet.

3. At hun i efteråret 1838 eller foråret 1839 på samme måde hemmeligt har født et på kirkegården begravet fjerde barn, der nu er fundet.

Da actor i sit indlæg vedrørende de nærmere omstændigheder henviser dommeren dertil og indskrænker sig her til, efter hvad der er oplyst, at anføre det, som formentlig væsentlig kan lægges de tiltalte til last. I så henseende er indres følgende:

1. Begge ægtefolk nægtede ved rettens første forhør at være forældre til de i februar dette år fødte børn, ligesom

begge, men især arrestantinden under den hele undersøgelse har sagt usandheder inden de gik til bekendelse. Denne fordølgende af sandheden karakteriserer dem som forbrydere, der har søgt at skjule deres forbrydelse og unaturlige forhold.

2. At Kirsten Christensdatter efter de afholdte forhør må antages under de tre svangerskaber at have lagt skjul på sin frugtsommelige tilstand, hvorom hun næppe har talt med sin mand og mindre med andre. Således har hun ved nytårstide for Dorthe Pedersdatter skjult det sidste svangerskab foregivende at have smerter i siden og derfor at have omslag om sig som årsag til hendes førhed.

Chr. Christiansen må også antages at have dølget svangerskabet. At arrestantinden har røbet moderen sine svangerskaber og ikke for faderen Ths. Førgaard nægtet det sidste svangerskab, vil ikke kunne komme hende til gode, da moderen har været hendes medviderske og medhjælpe, og hun kunne formode, at stedfaderen ej ville være hendes angiver.

Denne graverende kendsgerning, at ægtefolkene ikke under svangerskabet har talt med jordmoderen, hvilket enhver moder må anses forpligtet til, og hvis undladelse medfører ansvar og straf, forudsætter forbryderiske hensigter.

3. At begge efter fødslerne har lagt skjul på dem, ej hentet jordmoderen eller andre koner, for dermed om muligt at redde børnenes liv, og at de er blevet enige om hemmeligt at begrave børnene, hvilket manden hver gang har udført. Om end arrestantinden har frarådet eller forbudt manden at hente jordmoderen, så burde manden dog ikke dertil have ladet sig forlede, men opfyldt den ham som fader påliggende pligt at søge hjælp for at redde hans børns liv. Tværtimod har han som forhørens udviser, ved udførelsen af rent kvindeligt arbejde medvirksomt hjulpet til at skjule og udslutte ethvert spor af fødsle, her bemærkes den imellem ægtefolkene og moderen truffet aftale at skjule fødslen af det i 1837 fødte barn, ved at foregive at Kirsten Christensdatters i længere tid udeblevne månedlige havde indfundet sig og hendes førhed dermed forsvundet.

4. At såvel de to i februar 1841 fødte tvillinger og det i 1837 fødte drengbarn, der, som Kirsten Christensdatter har tilstået, ved fødslerne var levende såvel som det i 1838 eller 39 fødte barn efter sundhedskollegiets afgivne betænkning alle har været fuldbårne, hvilket måtte opfordre forældrene til at opsøge jordmoderens hjælp.

5. At der, når den forbryderiske hensigt ej havde været til stede, ikke var nogen grund til for de arresterede ægtefolk at skjule deres i lovligt ægteskab fødte børn, og Kirsten Christensdatters angivne grund, at hun frygtede straf, ej kan komme i betragtning, thi om moderen også som foregivet - skønt usandsynligt - alle tre gange var overrasket af fødslerne, så kunne hun ikke blive straffet, fordi hun først søgte hjælpen, når det var muligt. Det er derfor rimeligt, at Kirsten Christensdatter af unaturlig ulyst til at have flere børn og af gerrighed har villet skaffet børnene af vejen og af den årsag ikke søgt jordmoder.

6. At lægeforretningen og Sundhedskollegiets betænkning går ud på, at tvillingeme, som har været fuldbårne og levende ved fødslen, var døde af mangel på den pleje, der bør ydes nyfødte, hos pigebarnet i forbindelse med faldet mod stengulvet og hos drengbarnet i forbindelse med forblødning fra

navlestrengen. Også de i 1837 og i 1838 eller 39 fødte børn, var efter Sundhedskollegiets mening fuldbårne.

7. At det vel er oplyst, at Kirsten Christensdatter under de tre svangerskaber har været forsynet med børnetøj, men at det har været fra en ældre tid.

8. At den af de arresterede ægtefolk viste unaturlige lige gyldighed og følelsesløshed med deres børn og klar mistænkelig adfærd med at skjule fødslerne og hemmeligt begrave børnene for eksemplets og følgernes skyld er i høj grad straf værdig.

Fælles skyld

Skønt der efter foranførte og de andre i forhørene oplyste omstændigheder opstår grundet mistanke, om at Kirsten Christensdatter ved at skjule sit svangerskab og hemmeligt føde og lade børnene begrave, hvorved også manden Chr. Christiansen har været medhjælper og deltager og skilt fire børn ved livet, vil ægtefolkene dog ikke kunne straffes for barnemord, da Kirsten Christensdatter har forklaret, at hun ikke har haft til hensigt at skaffe børnene af vejen, og fødslerne har overrasket hende, og begge ægtefolkene har nægtet at have lagt hånd på børnene, hvorefter der efter den afholdte lægeforsretning ej heller på de undersøgte børn er fundet tegn.

Imidlertid må de tiltalte ægtefolk ved deres højst uforsvarlige og oprørende adfærd, ved ikke før eller efter fødslerne at have søgt jordemoder eller anden hjælp, ved at skjule fødslerne og hemmeligt begrave fire fuldbårne børn, antages at være årsag i børnenes død og for at have undladt de handlinger, hvortil de var forpligtede til at konservere deres børns liv, anlægges der med alvorlig arbejdsstraf, som bliver større for Kirsten Christensdatter end for Chr. Christiansen.

Medvider

Tiltalte Karen Larsdatter har tilstået at være vidende om de tre svangerskaber, som datteren har skjult for andre og uden at have været til stede ved selve fødslerne at have hjulpet efter forudgående aftale med datteren og svigersønnen at skjule fødslerne, i hvilken anledning hun for andre har frembragt usandheder, ligesom hun i de over hende afholdte forhør har forsøgt at skjule sandheden.

For dette forhold vil hun være at tillægge en arbitrær fængselsstraf, ved hvis bestemmelse, det vil komme hende til gode, at det som moder ikke kan pålægges hende at angive forbrydelser, det ej stod i hendes magt at forhindre.

Fortilfælde

Efter actionens ordre tiltales endvidere ægtefolkene for misrøgt og forbryderisk omgang med fire andre kort efter fødslen døde, men dog med jordemoders hjælp fødte og ordentligt begravede børn. Da ægtefolkene på en unaturlig måde havde omgædet med de fire ovenfor omtalte børn udbredtes det rygte, at hendes fire børn i årene 1832, 1834, 1836 og 1840 kort efter fødslen døde børn ikke på ordentlig måde var kommet af dage, hvilket gav anledning til, at derom blev indledt undersøgelse. Årsagen til mistanken ligger deri, at der ingen var til stede, da børnene døde. Denne mistanke er, m.h.t. det i 1832 fødte barn ved tjenestepigen Juliane Marie Sørensens forklaring bestyrket, da denne pige har sagt, at barnet ved middagstid, da hun udsendtes for at hente malt eller

brændevin, var helt friskt og om eftermiddagen kl. 5, da hun kom tilbage, var det dødt.

Da Kirsten Christensdatter imidlertid påstår, at barnet ved pigens bortgang var sygt og begge ægtefolk har nægtet at have bevidnet de fire nævnte børns død, og der efter de øvrige herom afhørte personers forklaringer ej er tilvejebragt sådanne oplysninger, som kan begrunde den opståede mistanke, så vil ægtefolkene ej i denne henseende kunne anses for skyldige eller belægges med straf

Dømt til tugthuset

Endelig er der på grund af Chr. Christiansens meddelelse til en medfange, Anders Peiter Hansen, efter sidstnævntes forklaring opstået mistanke om, at endnu et femte i en mose nedgravet barn skulle være hemmeligt født, og at Kirsten Christensdatter skulle have brugt dråber for at drive fosteret og fremskynde fødslen, men da ægtefolkene har nægtet dette, er de ikke derom blevet overbeviste.

Efter det foranførte formenes, at Kirsten Christensdatter 34 år og Chr. Christiansen 38 år bør sættes til tugthusarbejde i Viborg, konen i otte år, manden i fire år og at tiltalte Karen Larsdatter, 69 år bør straffes med 60 dages fængsel på almindelig fangekost.

Derhos bør de tiltalte betale actionens omkostninger, af hvilket salæret til actor bestemmes til 2 Rbd. og til defensor til 8 Rbd. Diætpengene afgøres ved amtets resolution, således at Karen Larsdatter udreder 1/5 af actionens omkostninger, resten udredes af ægteparret eller deres fælles bo.

Dertil kommer regninger til:

Cand. Chirurgiæ Rafn: 35 Rbd.

Distriktkirurg Michelsen: 8 Rbd.

Batallionskirurg Willemoes: 6 Rbd.

I al sin kortfattedhed kan denne dramatiske sag fra Snedsted sammenfattes i følgende kendsgerninger:

Dom ved Hassing-Refs Herredsting den 8. oktober 1841.

Landsoverretten i Viborg den 24. januar 1842.

Approberet af Gerhard Faye den 26. februar 1842.

Indsat i Viborg Tugthus den 5. marts 1842.

Børn: 1 søn og 1 datter.

Død:

Christen Christiansen den 25. oktober 1843.

Kirsten Christensdatter den 22. november 1843.³⁾

Efterskrift

Redaktionen har indhentet lægelig vurdering af de foreliggende oplysninger fra justitsprotokollen. Der kan ud fra det foreliggende ikke herske tvivl om, at børnene er ombragt med vold.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1990, side 7-16).

³ Landsarkivet for Nørrejylland B. 204-59.